

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
7 april 2020

Eindtermijn
-

Onderwerp

Verkenning Oostland vaststellen Werkboek Oostland

Advies

1. Kennis te nemen van het Werkboek Oostland als bouwsteen vanuit de glastuinbouw voor de omgevingsvisie en toekomstig beleid.
2. In te stemmen met het benutten van het Werkboek Oostland bij het uitwerken van een strategie voor de versterking van de ruimtelijk-economische structuur van het gebied.
3. Vast te stellen de brief aan PS waarmee het werkboek ter kennisname wordt aangeboden.
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het Werkboek Oostland.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om:

- In het GS-voorstel advies 1 te wijzigen in 'Kennis te nemen van ...' in plaats van 'Vast te stellen ...';
- In de brief aan PS een passage toe te voegen over de coronacrisis en dat daardoor de urgentie is toegenomen om stappen te nemen inzake het versterken van het (glas)tuinbouwcluster;
- In de brief aan PS een toelichting op te nemen dat het Werkboek bedoeld is als basis voor de te voeren gesprekken met de betrokken partijen..

Bijlagen

1. Werkboek Oostland
2. Bijlage bij het Werkboek Oostland
3. Gs-brief aan PS over het Werkboek Oostland

1 Toelichting voor het College

Aanleiding

De provincie Zuid-Holland en de gemeenten Lansingerland, Pijnacker-Nootdorp, Waddinxveen en Zuidplas hebben in 2017 besloten om gezamenlijk te werken aan een duurzame toekomst van het glastuinbouwcluster in het Oostland. De basis hiervoor is het plan van aanpak dat door alle colleges is vastgesteld (Plan van aanpak Verkenning Oostland 13-02-2018). Met het Werkboek Oostland is hiermee een product dat zowel provinciaal als gemeentelijk is, dat dient als basis voor toekomstig beleid.

Werkboek met kansen, nog geen visie

Voor de totstandkoming van dit werkboek Oostland is een uitgebreide inventarisatie op verschillende thema's van het regionale glastuinbouwcluster Oostland uitgevoerd. Na deze inventarisatie en het benoemen van ambities, heeft de projectgroep deze ambities vertaald naar kansen voor de glastuinbouw. Het werkboek Oostland bevat dus nog geen uitgewerkte visie. Er is met dit werkboek Oostland bewust een tussenstap gemaakt om de vier gemeenten de gelegenheid te bieden om de toekomstbestendigheid van de glastuinbouwlocaties te kunnen betrekken in hun omgevingsvisies en daarin een integrale keuze te kunnen maken in relatie tot andere regionale ruimtelijke vraagstukken. Het werkboek Oostland omvat een sectorale benadering naar de kansen voor het glastuinbouwcluster. Het werkboek Oostland is een bouwsteen voor toekomstig provinciaal (omgevings)beleid. Er moeten daarvoor nog wel keuzes gemaakt worden door de stuurgroep Oostland in een later stadium, welke kansen omgezet moeten worden in beleid of instrumentarium. Het werkboek Oostland is zo de basis om een strategie voor de glastuinbouw uit te werken om de ruimtelijk-economische structuur van het gebied te versterken.

Van ambities naar kansen

Om de verschillende kansen te kunnen benoemen, zijn eerst de belangrijkste ambities benoemd. In nauw overleg met het tuinbouwbedrijfsleven en andere stakeholders - zoals waterschappen, de Wageningen Universiteit, projectontwikkelaars en brancheorganisaties - zijn uiteindelijk de volgende zeven ambities benoemd:

Ambitie 1: Het faciliteren van modernisering en herstructurering van het glastuinbouwgebied.

Ambitie 2: Het bieden van ruimte voor innovatie.

Ambitie 3: Het bieden van duidelijkheid hoe om te gaan met verstening van glastuinbouwbedrijven.

Ambitie 4: Het scheppen van planologische ruimte voor functieverandering van gebieden die niet langer doelmatig zijn voor glastuinbouw.

Ambitie 5: Het optimaliseren van de bereikbaarheid van het gebied en de doorstroming voor het verkeer.

Ambitie 6: Het realiseren van een duurzame waterhuishouding en waterzuivering.

Ambitie 7: Het faciliteren van de energietransitie naar een fossielvrije energievoorziening.

Parallel aan het formuleren van de zeven ambities is een inventarisatie uitgevoerd in het

glastuinbouwcluster Oostland. Deze data zijn geanalyseerd en als input gebruikt voor het werkboek.

Samen met de ambities vormt deze inventarisatie de basis voor de kansen die in het Werkboek zijn beschreven voor het glastuinbouwcluster in het Oostland. De kansen zijn:

1. Kansen voor innovatie

Ruimte voor innovatie is een belangrijke voorwaarde voor het Oostland om als glastuinbouwcluster economisch gezond te blijven en de concurrentie aan te kunnen met andere (internationale) glastuinbouwbedrijven en -regio's. Door innovatie op clusterniveau te benaderen liggen er voor tuinbouwbedrijven in Oostland meer kansen in het vinden, ontwikkelen en implementeren van innovaties.

2. Kansen voor verstening

Glastuinbouwbedrijven zetten steeds vaker in op ketenverbreding. Door het uitvoeren van meerdere ketenactiviteiten op de primaire bedrijven neemt de 'verstening' van glastuinbouwlocaties toe. Verstening van glastuinbouwbedrijven ontstaat enerzijds doordat veredeling en opkweek - de voorzijde van de keten - op het teeltbedrijf plaatsvindt. Anderzijds vindt verstening plaats doordat meer verwerking-, bewerking- en handelsactiviteiten plaatsvinden door achterwaartse ketenintegratie.

3. Kansen voor energie

Mede omdat energie een grote kostenpost is binnen het glastuinbouwbedrijf is energiebesparing al decennialang een groot aandachtspunt in de sector. Door tal van innovaties in energiebesparende en teelttechnische maatregelen is de productie energiezuiniger geworden en de hoeveelheid gas per eenheid product sterk teruggebracht. Daarnaast is er een verduurzamingslag gaande in de vervanging van fossiele bronnen naar duurzame bronnen. De sector heeft zichzelf het doel gesteld in 2040 fossielvrij te zijn.

4. Kansen voor water

De waterhuishouding van Oostland kan complex genoemd worden, het uitvoeren van de taken uitdagend. De glastuinbouwsector heeft ook een belang in het goed uitvoeren van deze drie taken en behoort daarin ook zijn verantwoordelijkheid te nemen. Het leveren van een bijdrage aan deze 'watertaken' is enerzijds een opgave, maar anderzijds een bron van kansen.

5. Kansen voor bereikbaarheid

De bereikbaarheid van het tuinbouwcluster Oostland staat onder grote druk. Goede bereikbaarheid is voor een glastuinbouwcluster van levensbelang. Het transport van dagverse producten zorgt dagelijks voor vele transportbewegingen. Daarbij opgeteld komt het vervoer dat de omringende periferie (toeleveranciers, installateurs etc.) toevoegt aan het dynamische karakter van de glastuinbouwsector.

De projectgroep Oostland wil het eerste half jaar van 2020 gebruiken om deze kansen nader uit te werken en te concretiseren voor uitvoering. Welke kansen vragen wat aan ontwikkeltijd en implementatie, en wat vraagt dat (van wie) aan tijd en inzet van middelen?

Kanttekeningen

Het werkboek laat ruimte voor elke gemeente om in zijn omgevingsvisie een integrale afweging te maken over de functie van de glastuinbouwgebieden.

In de afzonderlijke Oostlandgemeenten spelen ook andere regionale ontwikkelingen die het benutten van de genoemde kansen soms niet, of moeilijk mogelijk maken. Hierbij kan gedacht worden aan woningbouwopgaven of andere gewenste bestemmingen dan glas in de genoemde gebieden. Deze belangen kunnen soms groter zijn dan de belangen van het glas. Elke gemeente kan hierbij zelf de afwegingen voor maken.

Beoogd effect

Een toekomstbestendig glastuinbouwcluster Oostland, als onderdeel van de ruimtelijk-economische structuurversterking.

Financieel en fiscaal kader:

Bedrag excl. BTW: n.v.t.

Programma: 4 Concurrerend Zuid Holland Greenports

Financiële risico's: n.v.t.

Juridisch kader

Geen bijzonderheden, Tot en met de besluitvorming in de colleges is het Werkboek passief openbaar; daarna geldt de beleidsregel actieve openbaarmaking.

2 Voorafgaande besluitvorming

In het najaar van 2017 is door de gemeenten en de provincie besloten, op basis van een provinciale preverkenning Oostland, om na het Werkboek Westland nu ook gezamenlijk met de gemeenten en een grote betrokkenheid van het bedrijfsleven het Werkboek Oostland te gaan maken. Hiertoe heeft in het voorjaar een startbijeenkomst met betrokken bestuurders plaatsgevonden bij een ondernemer in het gebied van studie.

3 Proces

Het Werkboek Oostland is een werkboek dat een ruimtelijk-economisch beeld geeft van het Oostland vanuit het perspectief van de glastuinbouw. Daarmee biedt het werkboek als bouwsteen ook inzicht in de mogelijkheden van de glastuinbouw naar de toekomst, maar kan het ook een puzzelstuk zijn voor aanpalende beleidsopgaven, zoals bijvoorbeeld duurzame verstedelijking, verduurzaming van de energiehuishouding en zeker ook mobiliteitsopgaven.

De projectgroep zal in opdracht van de stuurgroep de genoemde kansen in het werkboek nader uitwerken tot concrete mogelijkheden voor beleid en uitvoering. Het vervolg kan dus wel leiden tot juridische en financiële consequenties, en derhalve tot nieuwe besluitvorming. De nu voorliggende besluitvorming gaat zuiver over het vaststellen van het Werkboek Oostland.

Tot slot is er samen met het Werkboek Westland en Oostland een totaalbeeld ontstaan van het hele glastuinbouwcluster in de regio: de Greenport West-Holland. In samenwerking met de

provincie zal de Greenport West-Holland beide werkboeken analyseren en waar mogelijk integreren tot één **ruimtelijk**-economische strategie voor het complete glastuinbouwcluster. Ook hier zal separate besluitvorming voor worden voorgelegd, naar verwachting medio 2020.

4 Participatie

Het werkboek Oostland is totstandgekomen in de samenwerking van de vier gemeenten met de provincie, die het traject ook gezamenlijk hebben bekostigd. Bij het proces is het tuinbouwcluster zelf nauw betrokken, zowel in diverse georganiseerde bijeenkomsten, als door middel van instelling van een klankbordgroep van een tweeëntwintigtal ondernemers uit het glastuinbouwcluster.

Het vervolgtraject, waarbij de projectgroep (bestaande uit de vier gemeenten en de provincie) de in het werkboek genoemde kansen nader gaan uitwerken in concrete voorstellen, zal eenzelfde participatief karakter hebben.

5 Communicatiestrategie

Na vaststelling van het werkboek door alle colleges van Burgemeester en Wethouders en Gedeputeerde Staten, kan het Werkboek Oostland vrijelijk digitaal worden verspreid onder belanghebbenden en belangstellenden.